

TOMISLAV ŠUTALO

SLUŠAČ PTICA

Tomislav Šutalo

Slušać ptica

Nakladnik

Ogranak Matice hrvatske Osijek

Za nakladnika

Ivan Trojan

Urednik

Luko Paljetak

Prijelom

Krešimir Rezo

Oblikovanje naslovnice

Luko Paljetak

Priprema i tisak

Krešendo, Osijek

ISBN 978-953-242-157-6

CIP zapis dostupan je u računalnom katalogu Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 150627005.

Tiskano u prosincu 2022.

TOMISLAV ŠUTALO

SLUŠAČ PTICA

mh

maticahrvatska

Ogranak Matice hrvatske u Osijeku

Osijek, prosinac 2022.

SLUŠAČ PTICA – SLUŠAČ TIŠINE

POUČEN TIŠINOM

Otkako sam
poučen tišinom,
ne bunim se
kao ranije.

Umirim se,
budem dio nje,
a ona se
pobrine za sve!

POSTOJBINA SNA

Nije li tišina
domovina moja;
ta tišina ponizna
postojbina sna!?

Samo se njoj
povjeravam;
samo me ona zna!

SLUŠAČ TIŠINE

Nagonski slušam tišinu,
da čujem što li će reći
kad se zaborave riječi.

Napokon mi je priznala
da dugo već nije imala
tišega sugovornika
pa će u krilo mi leći!

USAMLJENIK

Usred zaglušne buke,
lude, bezglave strke
i ove, sveopće zbrke,
usamljen poput otoka
na pobješnjelome moru,
on sluša šapat tihoće
i tone na dno samoće.

SONET O TIŠINI

Je li bogohulno reći
u početku bje Tišina
a ne Riječ, kako stoji
u uvodu Svetog Pisma!?

Tišina je potka Svijeta
a život je krik tišine;
svaka riječ je Njom prožeta
pa uzalud bježi iz Nje!

Koliki su digli buku
nasrćući na Tišinu
pa završili u muku!

I nije li buka smiješna
a pobuna uzaludna
u Tišini što je vječna!?

TIŠINA

Ta tišina,
kad sustaje pljusak,
iskljucana zadnjim
kišnim kapljicama,
tako puna sjete
i melankolije;

rastužim se radi nje:
tugom me polije.

TIŠINA I KIŠA

Bi li bilo poezije,
da nema tišine i kiše;
da je ljepota neprolazna;
da smrti i ljubavi nije?

Možda bi moglo se bez nje,
da život nije tajanstven,
da su nam zvijezde dostižne
i da ne postoji grijeh!

MISTIKA NEBA

Ne znam prestati
gledati nebo!

A ne znam, ne znam,
zašto ga gledam!?

Ne znam što ondje
traži moj pogled?

Ne znam, a gledam;
gledam, a ne znam.

TKO SAM?

Red je da Vam se predstavim
i rado bih to učinio,
kada bih znao tko sam!

Imam i ime i prezime,
i osobni broj imadem,
ali što mi to vrijedi,
kad "ja" se ne veže time!?

Što će Vam onda i ime,
ako to nisam ja!?

A tko sam, ne znam ni sam;
ne znam, kako da znam!?

SLUŠANJE KIŠE

Noćas sam opet
slušao kišu
i uživao!

A onda stao
i napisao:

Ima li ljepše
pjesme od kiše!?

SLUŠAČ PTICA

Pjevajte, pjevajte,
samo pjevajte;
glasajte mi se
ptičice plahe,
da samo vas slušam;

Vas ili tišinu;
onu tišinu finu
u kojoj se gubi sve!

NIKLE IZ TIŠINE

Slao sam te pjesme
na razne adrese,
a sad mi je žao.
Zašto sam ih slao?

Te su tvorevine
nikle iz tišine,
tako da još ne znam
kome bi ih dao!

POGLED KROZ PROZOR

Opet je tu, sa psom,
a ja, u svijetu svom,
povučen, sjetan,
kroz prozor gledam!

Ali za svoju bol
ne tražim izgovor;
ponor je među nama,
mjeri se godinama!

PTIČICE MOJE!

Nitko ne čita moje pjesme.
Vraćaju mi se tužne,
pa mi se kupe u krilu.

I pitaju
jesam li sam,
u ovoj pustinji
oko nas!

A ja im tepam:
Ptičice moje....

ZNANJE O LJUBAVI

Ne slažem se
s Cesarićem,
da nam je
krhko znanje!

Nije krhko znanje,
već je krhka ljubav,
a od nje još krhkije,
znanje je o ljubavi!

Tko se može
pohvaliti,
da išta zna
o ljubavi!?

OBLAK NADA MNOM

Opet mi se,
povrh glave,
nasadio oblak jedan!

Zna da mi
zaklanja sunce,
pa mi se smije u lice,

A ja mu ne mogu ništa;
tom oblaku nada mnom.

SLOBODA

I Dunav zarobljen teče,
i njega obale međe,
a meni osta sloboda
koja obala nema!

Ali, kamo da krenem
i gdje da izgubim vrijeme,
koje me utješit neće!?

PRIZOR DIMA

Ivi Vračariću

Danima mi pred očima
leluja taj prizor dima;
protjeranog iz dimnjaka
put oblaka i bestraga!

A ja gledam i razmišljam,
gdje nestaje sav taj dim;
praveći se da ne mislim,
na fatalnu sličnost s njim!

ŽELJE ĆE OSTAT ZELENE!

I kada tijelo požuti
želje će ostat zelene;
apsurd o kojem se šuti,
upravo razdire mene.

A što god je ponor veći,
teže će u riječi prijeći.
Bilo bi nezgodno čuti,
kome su namijenjene.

GLE DAM TAJ PAPUK

Gledam taj Papuk,
kako je plav,
dalek i plav
i uvijek sam!

I zavidim mu
na stoicizmu!

Svejedno mu je
koji je dan!
Uvijek je plav,
dalek i sam!

REČE....

Sretoh dragog prijatelja
pa svratismo do kafića.

Uz piće se podružismo
i ugodno opustismo.
Čak i tiho zapjevasmo.

Tek kad smo se rastajali
reče: Znaš da imam rak!

KOBNO PODSJEĆANJE

Svi volimo ljude,
ali rijetko bližnje.
Volimo i ptice,
a malo tko vrapce.

Jao si ga bližnjima
i vrapcima s nama,
kad nas tako kobno
podsjećaju na nas!

VELIKA ZIMA

Da nisam vidio
"Veliku zimu",
tu kultnu sliku
Huga Hoezendorfa,
ne bih znao da sam spreman,
biti lopov i razbojnik!

Čeznem za tom slikom,
za onom idilom,
tom "Velikom zimom",
kakve više nema!

Na zločin sam spreman
da je se dočepam;
zagrlim i kažem:
Nikome te ne dam!

BIJELO SLAVLJE

Opet je snijeg
prekrio sve,
bjelinom Onoga
tko nam ga šalje!

Sad neka traje
to bijelo slavlje;
potrebno nam je
pa neka traje!

*Izgubiti se
u tom dekoru;
okićen injem
u moru sinjem
utopiti se
u bijelom moru!*

UZALUD

Nema lišća,
nema ptica,
a ni vjetra nema.

Uzalud taj prozor,
uzalud to drvo,
uzalud i pogled moj
u to prazno jutro!

Tužna li su buđenja
kada ptica nema!

POSILIJE PLJUSKA

Nebo se rasteretilo
te se sunce nasmiješilo,
a oblaci rastrkali
kao janjci po livadi!

Još od uzbuđenja drhte
žita pljuskom polivena.
Slavonija mi se njiše
a lahor joj suze briše!

ROKOVO

Danas je Rokovo;
16. kolovoz, 2021. g.;
Dan Svetoga Roka;
Kirvaj u Veliškovcima!

A dvorište prazno.
Tuga tišti srca.
Gostiju nam nema.

GROB LJUBAVI

Ostavi se ustajanja
iz groba sjećanja moga!
Ostani, ljubavi moja,
gdje si i zakopana!

Silazim k tebi u grob.
Put mi se otvara sam.

Još nije oplakan!

MAKOVI KRAJ CESTE

Vozim se za Veliškovce
a makovi pokraj ceste;
osjećaju da ih gledam,
pa mi mašu i smiješe se!

Odmahujem i ja njima
i vozim se diveći se,
makovima srca moga,
kraj ceste za Veliškovce.

OBLACI

Promatram te oblake
kako šaraju nebom,
čas ovamo-čas onamo,
ne mareći kamo!

Pomireni
sa sudbinom svojom,
okreću se
kako vjetar puše!

BIJELI OBLAK

Gle, bijeli oblak!
Kako je bijel,
obao, lak!

I kako nježno
miluje nebo!

A ne zna mu se
ni ime, ni trag!

DALEKA JEKA

Ona naša sjetna
predvečerja ljetna
i zvonjava zvona
s crkvenoga tornja,

i njihova jeka,
daleka, daleka;
to kao da nije
od ovoga vijeka!

LICE I NALIČJE

Sve što činim,
činim radi sebe
pa mi nitko
ništa ne duguje.

Sam sam sebi
vjerovnik i dužnik;
lice moje
s naličjem druguje!

ZID TIŠINE

Promakla je ponoć
predjesenje noći;
već su pozaspali
i ljudi i psi.

Gledao sam opet
"Lovca na jelene",
zato sam i budan,
neće san na oči.

Tiho je i mir je,
pa se jasno čuje,
kako neki cvrčak
svrdla zid tišine!

SUNČANA JUTRA

Volim ta sunčana jutra
i obasjane fasade,
kad se po staklima blješte
tek probuđene nam nade.

Poslije ih dan ukrade.

PJESMA O SUNCU

Sunce smiješkom budi
prve visibabe;
a za dan-dva, zna se,
dići će jaglace.

Zna li itko tko je
probudio sunce?
Kako tek sja Sunce
koje budi sunce?

NEVIDLJIVA RUKA

Opet me je neka
nevidljiva ruka
dovela na stari
Marijanski put;

Da još jednom vidim
Krndiju i Papuk.
Tko će im se diviti
kad ne budem tu?

KAD BIH BIO PJESNIK!

Kad bih bio pjesnik,
to jest, kad bih znao
napisati pjesmu
ja bih odustao.

Da napišem pjesmu,
kome bih ju dao?
Današnjemu svijetu!?
Ovaj je svijet pao!

ODRASLI SU MI DOSADNI

Koliko se sjećam,
otkad znam za sebe,
najrađe se družim
s djecom i čudacima.

Odrasli su mi dosadni;
kao što sam i ja njima.
Kažu da sam neozbiljan;
u "ozbiljnim pitanjima".

Živcira ih što se smijem
njima, tako ozbiljnima,
pa mene i moje društvo
nazivaju luđacima.

OPADA, OPADA LIŠĆE

Opada, opada lišće.
I ono reklo je svoje.
Broje se godine, broje.
Tjeskoba jesenja stišće.

Ja slutim sebe u listu,
klonulom listu što pada;
jenjava, jenjava nada,
dijelimo sudbinu istu!

TVOJA ARGENTINA

J. L. Borgesu

Gitara i nož,
skriven u njedrima.
Raspjevana smrt,
s ružom u zubima.

Sudbina i pjesma,
na krilima vjetra,
jezde pampasima!

OPOZOVI TIGROVE!

Jorge Luisu Borgese,
opozovi tigrove!

One Tvoje beštije,
s obala Gangesa,
brane mi se vratiti
u realni svijet!

Čuješ li me, zovem Te,
opozovi tigrove!

NEZNALICA

Ni malo mi ne smeta
što sam neznalica!

Sam na putu, a put ne znam,
pa ni predrasuda nemam!

Oko mene, gdje god krenem,
nepoznati svijet!

Pa je sve što spjevam moje!

JUTROS NEMA VJETRA

Paučina na prozoru,
s vanjske strane stakla,
visi kao prije.

Po njoj Vam ja cijenim
kakvo će bit vrijeme,
dok mi kava vrije.

Jutros nema vjetra,
još se makla nije!

DIVLJE GRVICE

Godinama sam čekao
da mi se na salašu,
“u ptičjemu kvartu”,
pojavi par divljih grlica.
(Naglašavam “divljih”,
jer ptice koje obično
smatramo grlicama,
nisu grlice nego gugutke!)

I pojavio se.
Napokon su tu!

Tako mi se popunila
kolekcija mojih ptica.

Dok ovo pišem pa brišem,
Roki mi je pod nogama,
a maca u krilu spava,
Maza, moja miljenica!

ZAHVALA U IME TRAVE

Poštovani Miroslave,

Pod dojmom sam Tvoje pjesme

“Smrt trave u predvečerje”.

O divne li himne travi,
s lajtmotivom: Ne kosi me!

To će i nas podsjetiti,
da smo i mi travi dužni
i da će nas sve pokriti,
legli sretni ili tužni.

Dirnula me Miroslave
“Smrt trave u predvečerje”,
hvala Ti u moje ime
i u ime mrtve trave!

NEK DANAS NE PADA SNIJEG!

Što baš danas pada snijeg,
kad su srca skršena?

Danas, kad se tuguje
za vazom razbijenom
i oazom ljubavi
koje više nema!

Razbila se, prsla,
kao slamka krhka.
Danas se rasulo sve.
Za nas se srušio svijet.

Naša su srca skršena.
Nek danas ne pada snijeg!

ZLATNO MORE

Zlati se zlati se polje,
to zlatno panonsko more;
samo se otoci plave
na horizontu ravnice.

A klasje pšenice zlatne
na povjetarcu se njiše
pa se i valovi prave.
Nad njima sunce i ptice.

NA GROBLJU

Tu ste, dragi moji,
tu, na našem groblju,
pod tim starim hrastom,
našli počinak svoj.

A taj naš orijaš
još bdije nad vama
i uspavljuje vas,
šumom lišća svog!

MIRIS BAGREMA

Oh kako miriše bagrem,
mirisa takvoga nema,
ni riječi da ga se opiše,
kad riječ mirisa nema!

Ne ide mi se nikamo,
gdje toga mirisa nema!

MATIJA PETAR KATANČIĆ

Tebe, Velikana , najpoznatijeg
Valpovčanina i moju generaciju
današnjih Valpovčana, dijeli
razdoblje od dvije stotine godina,
a veže nas, Matija, Tvoja ostavština:
poezija i Biblija na naš jezik prevedena!

Veže nas i Karašica, vijugava ljepotica
i dvorac i crkva Bezgriješnog začeća
Blažene Djevice Marije;
i ona platana iz Tvojijeh dana
i nebo nad Valpovom, odakle nas gledaš.
Ali ovo neka druga su vremena.

ČAVKE I CRNE VRANE

Danas smo bili u Sisku,
supruga moja i ja;
na Trgu Ljudevita Posavskog,
tu gdje se nalazi sud.
Šećem, čekajuć Nju.

U drvoredu platana.
svjedočim ročištu ptica,
čavki i crnih vrana.
Prolaze starice s tržnice,
dva odvjetnika, jure u sud,
za njima par mlađih Roma;
dva pravosudna policajca
sprovode mlađeg prijestupnika
put popravnoga doma.

Za punih sat vremena,
koliko ju čekam,
tim kraljevskim trgom
nije prošla djevojka
niti mlađa žena!?

Stojim, promatram grad;
tu tugu, čemer i jad;

a čavke i crne vrane,
grakću sa stare platane.

OPUSTJELO POLJE

Opustjelo polje,
a vjetrovi huje
kroz krajolik škrt.

Ponestaje volje
kad duša boluje,
a pust je i vrt.

Bezvoljan i strt,
zurim u tu jesen,
možda zadnji put!

NEZAPAMĆENI DAN

Pitam se, kako da opravdam
to, što nemam po čemu
pamtiti današnji dan?

A mnogo je takvih dana
proletjelo kraj sjećanja,
izbjegavajući nas,
da ne bi umrlo s nama!

ODMOR OD SEBE

Otići ću nekamo,
nekamo daleko,
da se malo napokon,
odmorim od sebe,

gdje me neće sresti
ružne uspomene;
mjesto gdje me nitko
ne sjeća na mene!?

UMRI, PA ĆEŠ SAZNATI!

Još me nitko nije zadovoljio
odgovorom na pitanje:
Što je život?

Tek mi je jedan mudrac
nedavno odgovorio:

Umri, pa ćeš saznati!

Hvala, rekoh mu;
radije ću živjeti!

NAŠ STARI HRAST

Još je ondje i čeka nas,
naš stari hrast, prijatelj naš!
Ondje na starom
Marijanskom putu;
stražari na mrtvoj straži
i traži nas a nas nema;
ni na putu, niti na pašnjaku,
našem rajskom, Veliškovačkom;
posljednjem raju na zemlji!

Malo nas je još ostalo.
Većina se preselila
s kravama i konjima
na pašnjake zelene
gdje im trava ne vene!
Naći ćeš ih hraste naš
negdje u nebesima,
med zelenim zvijezdama,
ili su se skrili u Kumovoj slami.
Naviri se k njima,
vrhom krošnje svoje
i sve ih pozdravi,
reci im da ih volim

i ostani malo s njima,
potreban si im!

A kad dođe vrijeme
obraduj i mene,
pa da ti s nebesa
krošnju pomilujem
i suzom zahvalnom
orosi lišće tvoje,
hraste stari naš,
prijatelju naš.

POLUDJET U PONOĆ!

Doček Nove godine,
a ništa ne osjećam;
ništa novo, posebno;
što bi me pokrenulo!?

Oko mene urlaju,
grle se i drmaju;
neбом sijeva vatromet
a petarde pucaju!

Osjećam se kao
otkriveni izdajnik,
što ne dijelim sveopće
oduševljenje!?

Ja naprosto ne znam
poludjet u ponoć;
mene mori kako
zaustavit vrijeme!

ODSJAJ SRCA

Umalo se sudarismo
na raskrižju nepreglednih
uličica Alaroa;
mi u automobilu
i ona, invalidna,
u svojim kolicima.

Zastadosmo da se
ispričamo, mi na
našem hrvatskom,
ona na katalonskom,
pa se još više zbunismo!

Napokon se nasmijasmo
i s osmjehom razumjesmo!

Spasio nas odsjaj srca!

NEBO NAD VALPOVOM

Vučem se putem,
ne znajući otkud
dolaze slutnje.

Otišle su rode;
jate se i laste;
a volim tu Karašicu
i to nebo nad Valpovom!

USUD PROLAZNOSTI

Vladi Obadu

Danas me je, na obali Drave,
oborio usud prolaznosti,
pa zamalo ne zaplakah naglas
dok je svijest topila divota.

E, da ptice nisu pjevale
i da Drava nije šumila,
ne bih pao, ni tuzi se dao,
pred ostatkom ostatka života.

PUSTA SLIKA

Da nema plavoga Papuka
i plavičaste Krndije,
bila bi pustija slika
već puste Slavonije.

Ali, ni pogled na Papuk
ni te obronke Krndije
ili njihov spokojni muk
utješio me nije.

POSILIJE OLUJE

Pod oknom
našega stana,
u lišću,
leži tišina
i jedna
slomljena grana.

LJETNO PODNE

Ljeto je. Podne. Sve gori.
Zrak od vreline šumori.
A mlado žito dozrijeva.

Tiho je. Mirno. Sve stoji.
Čak nam ni ševa ne poji.
Ori tišina podneva!

PJESMA O CVRČKU

Nadasve volim slušati cvrčka!

A nikad nisam vidio cvrčka
niti znam koje glazbalo svira,
samo sam čuo njegovu pjesmu.

Hoću li biti nagrađen rajem,
sve da se grješan ondje i nađem,
ako me tamo ne čeka cvrčak!?

Meni ne treba pjesma anđela,
kao ni jeka rajskih napjeva;
moja je glazba cvrčanje cvrčka!

I ja sam pao na cvrkut cvrčka;
i sve bih dao za cvrkut cvrčka;
pa sam još ovdje, samo rad cvrčka!

CVRČAK U NOĆI

Taj cvrkut cvrčka
u ljetnoj noći,
što blagim mirom
plavi izvana;

i tako godi
mojoj samoći,
jel to Nirvana
ili Mir Vama!?

KAD ZAČUJEM CVRČKA!

Što se uvijek pitam,
kad začujem cvrčka,
tko se ne bi htio
uplesti u vječnost;
pa bar na trenutak,
ne tren, biti cvrčak!?

UZDAH

E da je one
fine tišine

i slatke slutnje
u sjeni šutnje!

ČAROBNI MJESEC

Samo jedan pogled
na čarobni mjesec,
dovoljan je da me
oslobodi Zemlje!

I eto me s njime
među zvijezdama!

UZDIŠEM ZA ZVIJEZDAMA

Don Ivi Šutalu

Jesam li staromodan
što obožavam prirodu,
ne pateći ni za čim
novim ili umjetnim;

Što ne pratim novine
niti televiziju,
jer me efemernosti
rijetko kad zanimaju!?

Radije listam Bibliju
ili, za vedrih noćiju,
uzdišem za zvijezdama
diveći se Božjem djelu!

I jesam li nepristojan
što ne marim za pad BDP-a,
već bezbrižan, sretan što sam živ,
idem za suncem i pjevam!?

POKISLI VRABAC

Njega je noćas
gonila kiša,
a mene moje
grješne misli;

Zato sam jutros,
poliven grijehom,
i ja pod strijehom
vrabac pokisli!

BIJELI VITEZ

I danas kad dođem
pred tu našu crkvu,
zastanem pod tornjem
i pogledam k vrhu;

A on, bijeli vitez,
s križem kao mačem,
propinje se k nebu
da dokuči svrhu!

POKOJNICI

Ne postoje
bivši pokojnici,
nego ovi
i budućí, novi.

A Uskrslíh?
Jedan je iz mrtvih!

KRIŽ U POLJU

Često se onamo vinem;
priđem i skrušen stanem;
kapu, pak, imam li, skinem
i kada slučajno banem!

(Pa se prekrižim pred njim
a glavu umornu spustim;
niti pogleda dižem,
niti riječi izustim;)

Samo se skupim i šutim
i blizinu Mu ćutim;
dok sam u polju stojim
pod onim križem pustim.

DAN MRTVIH

Danas je Dan Mrtvih,
dan pobjede smrti;
koliko je znanih
i neznanih mrtvih!

Što je s danom živih,
nas budućih mrtvih,
tih nesvjesno živih
kandidata smrti?

OBRED

Evo, opet, zakašnjeh na obred.
Ispraćamo prijatelja dragog;
tko zna kamo i u kakav svijet!

I dok drugi stoje okupljeni
i pobožno prate mu sahranu,
ja sve gledam nekako u stranu,
pa u nebo, u prostranstva plava,
gdje u blagoj vedrini nebesa,
ponad samih vrhova čempresa,
pratim jednog goluba i vranu,
kako kruže i kruže nad grobljem.

I pitam se što ja radim ovdje,
i da li je sa mnom sve u redu,
kad se mjesto posmrtnom obredu
ja okrećem prema onoj vrani
i golubu što odletje k nebu!?

BLAGO OSAME

Osama je utočište moje;
oaza, mirna, intimna.
Ja tek u osami znam
da mi ne propada dan.

Sladim se njenom tišinom
i nekom finom blizinom,
a bude tako mi lijepo
da ne bih ni išao van!

Što da se vani zagubim;
ili u mnoštvo zalutam
pa se ne znadnem vratiti
i zaboravim biti sam?

VJETAR I MISLI

Vjetar
prevrće lišće,
a mene
prevrću misli.

Tko zna
gdje ćemo stići?

RAZGOVOR O ISTINI

Nakon pozdrava
i čavrljanja o svemu
i svačemu, zapodjesmo
prijatelj i ja razgovor
o istini, no ubrzo
primjetismo da smo
svakom rječju sve dalje
od onoga što smo
o njoj htjeli reći;
pa još brže zašutjesmo,
ostajući bez riječi.
Bolje smo se osjećali
i razumjeli šuteći!

SVETA LUCIJA

Dragoj kćeri Luciji

Danas se krijesta pijetla
krijestila obzoru s čela,
a krvava metla od svjetla
krv je s oblaka mela!

Nebom su plivale slike,
bez pompe, cike i vike,
posramljujući pjesnike,
slikare-umjetnike!

Nebo je bilo platno
a sunce plameno klatno;
na slici oblak je rumen
ko zemlje crvene grumen!

Danas je sunce imalo
čudesnu rezoluciju;
umalo nije užgalo
svjetlosnu revoluciju;
slaveći svoju sveticu,
Svjetlanu, Svetu Luciju!

DALEKO NEBO

Što mi je činiti sad
kad mi je nuđeno nebo
postalo tako daleko?

Mogu ga samo gledati
i žalu za njim predati,
ja, koji zakašnjeh
umrijeti mlad!

PTICE

Kako su bezbrižne ptice
ponad našega jada,
tako malo im treba,
pjevajuć nalaze hljeba.

Bili smo pticama slični,
prije tog Velikog pada;
one su naše duše
na pola puta do neba!

ALBATROS

Kako visoko
on letjet treba,
raspet između
mora i neba;

da bi mu ono
modro, široko,
s tim plavim svodom
stalo u oko!

ZABRANA SJEČE!

Nemojte
drveće sjeći,
jer se to
tiče i mene!

Recite,
gdje ću ja leći,
kad više
ne bude sjene!

NISU ČULI SE CVRČCI

Danas smo požnjeli pšenicu;
požnjeli, ovrhli, odvezli.
Kombajn je gutao klasje
žestinom aždaje gladne!

Oči su nijemo gledale
pšenicu kako nestaje
i nisu čuli se cvrčci,
niti su ševe pjevale.

SJEVER

Tko bi gledao sjever
da nema vjetra i snijega?
Ta i sam radije gledam
sunčanu stranu svijeta.

Ali, što mi je danas?
Ne znam, pitam se, ne znam..
Zašto ja gledam na sjever
kad divljih gusaka nema!?

NEMARAN POGLED

Bijeli se crkveni toranj
u vatri sutona žario,
sa crnim križem na vrhu
što se u nebo zario.

Laste su ga oblijetale
i prizor me je ozario.
Da li bih išta primjetio
da sam tad izašto mario!?

NA TUĐEM MJESTU

Sve je teže naći
u kaosu svijeta
ono što se zove
čovjek na svom mjestu.

Tužno je, pretužno,
susretati ljude,
ni krive ni dužne
na tuđemu mjestu.

TKO VLADA IZ MRAKA?

Nešto se neobično
događa sa svijetom
ali ne znam što.
Neki su to prozvali
COVID-om 19,
no, meni se čini
da to nije to!

Ovo više podsjeća
na lutkarsku predstavu,
kazalište lutaka,
samo što još ne znamo
tko vlada iz mraka!

PJESME SLUŠAČA PTICA I TIŠINE

Pjesnik Tomislav Šutalo definirao je sebe kao slušača ptica. Za razliku od mnogih pjesnika danas, on ne bježi od osjećajnosti, od raznježenosti nad pojavama u prirodi, onim običnim, gotovo neprimjećanim jer su svakidašnje i lako promiču svima koji slijede užurbani ritam vlastitih koraka nemajući vremena za ono što Šutala, unatoč njegovim zrelim godinama, djetinjje očarava. Njegovoj lirskoj prirodi nije zazorno učiti od prirode. Nalik na davne daleke istočne pjesnike do krajnjih granica sažima on svoj izražajni prostor jer samo tako može obuhvatiti obilje ponuda što ih priroda nudi njegovoj prijemčivosti, istančanosti njegova oka i uha.

Umjesto sveopće buke svijeta Šutalo radije bira tišinu i uči od nje: "umirim se, / budem dio nje, / a ona se/ pobrine za sve." (Poučen tišinom). Ona – tišina – postaje njegova stvarna domovina, poosobljeno ponizno biće kojem može sve povjeriti. Tišina se savršeno slaže s pjevom ptica, a Šutalo je onaj koji ih zanosno i sluša i prati, a ugodu koju pri tome osjeća ugrađujući i svoj osjećaj slobode i neophodnu osamljenost koja nije ni kazna ni bijeg nego je sudjelovanje, uvjet za sugovor za koji on pomno traži svoju naizgled škrtu riječ s ishodištem u onoj Riječi koja bijaše na početku, baš kao i tišina. Tišina je stoga podjednako vječna i sve završava u njoj, ona je "potka Svijeta / a život je krik Tišine / svaka riječ je Njom prožeta / pa uzalud bježi iz Nje." (Sonet o tišini). Šutalo pomno sluša i nju i pjev ptica, zna da su ptice "naše duše / na pola puta do neba!" (Ptice), da smo im bili "slični / prije (....) Velikog pada" (Ptice),

na koji nas podsjećaju vrapci prema kojim, baš zato, pjesnik osjeća nježnu sućut, jednako iskreno kao i divljenje Albatrosu.

Sve postaje vrijedno pjesnikove pozornosti pa Tomislav Šutalo gotovo vidričevski jasno, prozračno zapaža oblake, sunčana polja, žito koje dozrijeva, procvjetali bagrem čijiga miris opija i veže za zavičaj: "ne ide mi se nikamo, / gdje toga mirisa nema" (Miris bagrema). Zavičaj: Valpovo, Papuk, Krndija, Drava i "usud prolaznosti" koju osjeća stojeći joj na obali, ispunjava drugi ciklus zbirke. Šutalo izravno, bez ikakvih nepotrebnih okolišanja kaže: "a volim tu Karašicu / i to nebo nad Valpovom." (Nebo nad Valpovom). Tako govori domoljublje, ljubav prema zavičaju i tome ne treba nikakva ideologija, ako se pod ideologiju ne svrstava Šutalov osjećaj tuge zbog sve puštije Slavonije:

"Danas je Rokovo / 16. kolovoz, 2021. g.; / Dan Svetog Roka; Kirvaj u Veliškovcima! / A dvorište prazno. / Tuga tišti srca. / Gostiju nam nema." (Rokovo). Međutim tu je Papuk, tu Krndija. Bez njih "bila bi pustija slika / već puste Slavonije." (Pusta slika).

Osjećajući vlastitu prolaznost, kao dio prolaznosti svega u prirodi, Šutalo, motreći ljepotu tih dviju planina, ničevski pita: "Tko će im se diviti / kad ne budem tu?", (Nevidljiva ruka). Pjesnik dobro zna otkud je, a na pitanje "Tko sam?", koje postavlja sam sebi, odgovor nude pjesme ove zbirke otkrivajući, dio po dio, složeni mozaik njegova lirskog subjekta, kao čovjeka koji zna da je "na svom mjestu." (Na tuđem mjestu). Ljubavna dionica u trećam dijelu ove knjige vrlo je diskretna, samozatajna, vezana za osjećaj gubitka voljene osobe i neizbježna osama, spasonosna osama u tišini s kojom se osama spaja i iščezava u njoj, pa pjesnik smije pitati: "jesam li

nepristojan / što ne marim za pad BDP-a, / već bezbrižan,
sretan što sam živ, / idem za suncem i pjevam?!" (Uzdišem za
zvijezdama).

Ovaj vrsni pravnik ne skanjava se priznati da je "neznalica",
njegova "neznanja" njemu su sad dragocjenija. Stoga može reći:
"Pa je sve što spjevam moje!" (Neznalica). Dio toga opjevanog
okupljen je u ovoj zbirci, ponajboljoj koju je Tomislav Šutalo
do sada napisao, nudeći svima jednostavan naputak: biti Slu-
šač ptica i tišine.

Luko Paljetak

U Dubrovniku, 21. IV. 2022.

BILJEŠKA O AUTORU

Tomislav Šutalo rođen je 15. 3. 1950. godine u Osijeku. Djetinjstvo je proveo u Baranji, na Židopustari i Novom Nevesinju uz roditelje Matu i Janju r. Vujnović koji dolaze iz Istočne Hercegovine te uz brata Jozu. Od 1958. godine obitelj živi u Slavoniji, u Veliškovcima, općina Valpovo, gdje 1968. godine završava Opću gimnaziju a 1974. godine Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Oženjen je Anom r. Mihaljević čija obitelj dolazi s Kupresa. Imaju dvoje djece, Matka i Luciju te četvoro unučadi: Jakova, Milu, Izaka i Tomu.

Tomislav Šutalo bio je sudac u Općinskom sudu u Valpovu do 1987. godine kad otvara odvjetnički ured u Donjem Miholjcu gdje ordinira do 2010. godine. Sudionik je demokratskih promjena s kraja osamdesetih godine i dragovoljac Domovinskog rata. Bio je zastupnik u Hrvatskom Državnom Saboru u prva dva saziva, od 1990. do 1995. godine a 1992.-1993. godine savjetnik Predsjednika Republike za područje unutrašnje politike.

Od 2010. godine je u mirovini i vrijeme provodi na salašu pokraj Karašice gdje kraj ptica i tišine vrtlari i pčelari, uz vremena druženja sa starim prijateljima. Majstor je karatea te osnivač i trener karate kluba "Valpovo" od 1972. godine.

Ovo mu je četvrta zbirka pjesama od 2010. godine kad mu je izašla prva. Autor je i netom izašle pjesmarice s dvadesetak pjesama koje je ispjevao na svoje stihove.

Premalo se bavio književnošću a još manje pjesništvom da bi se mogao podičiti ikakvom učenošću ili stručnošću, piše kako mu dođe, na mah, a sve mu je došlo, uz pjev ptica, iz osame i tišine, na salašu pokraj Karašice.

KAZALO

Slušać ptica – slušać tišine	
Poučen tišinom.....	7
Postojbina sna	8
Slušać tišine.....	9
Usamljenik.....	10
Sonet o tišini	11
Tišina	12
Tišina i kiša	13
Mistika neba.....	14
Tko sam?.....	15
Slušanje kiše	16
Slušać ptica.....	17
Nikle iz tišine	18
Pogled kroz prozor.....	19
Ptičice moj!.....	20
Znanje o ljubavi	21
Oblak nada mnom	22
Sloboda	23
Prizor dima.....	24
Želje će ostat zelene!	25
Gledam taj Papuk.....	26
Reče....	27
Kobno podsjećanje	28
Velika zima.....	29
Bijelo slavlje	30

Uzalud	31
Poslije pljuska.....	32
Rokovo.....	33
Grob ljubavi	34
Makovi kraj ceste.....	35
Oblaci	36
Bijeli oblak	37
Daleka jeka.....	38
Lice i naličje	39
Zid tišine.....	40
Sunčana jutra	41
Pjesma o suncu.....	42
Nevidljiva ruka.....	43
Kad bih bio pjesnik!	44
Odrasli su mi dosadni.....	45
Opada, opada lišće	46
Tvoja Argentina	47
Opozovi tigrove!.....	48
Neznalica	49
Jutros nema vjetra.....	50
Divlje grlice.....	51
Zahvala u ime trave	52
Nek danas ne pada snijeg!.....	53
Zlatno more	54
Na groblju.....	55
Miris bagrema	56
Matija Petar Katančić	57
Čavke i crne vrane.....	58

Opustjelo polje.....	60
Nezapamćeni dan	61
Odmor od sebe	62
Umri, pa ćeš saznati!.....	63
Naš stari hrast.....	64
Poludjet u ponoć!	66
Odsjaj srca.....	67
Nebo nad Valpovom.....	68
Usud prolaznosti	69
Pusta slika	70
Poslije oluje	71
Ljetno podne.....	72
Pjesma o cvrčku.....	73
Cvrčak u noći.....	74
Kad začujem cvrčak!	75
Uzdah	76
Čarobni mjesec.....	77
Uzdišem za zvijezdama	78
Pokisli vrabac	79
Bijeli vitez	80
Pokojnici	81
Križ u polju	82
Dan Mrtvih.....	83
Obred	84
Blago osame	85
Vjetar i misli.....	86
Razgovor o istini.....	87
Sveta Lucija	88

Daleko nebo.....	89
Ptice	90
Albatros.....	91
Zabrana sječe!.....	92
Nisu čuli se cvrčci.....	93
Sjever	94
Nemaran pogled.....	95
Na tuđem mjestu.....	96
Tko vlada iz mraka?.....	97
Pjesme Slušača ptica i tišine.....	99
Bilješka o autoru.....	103